

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2022-906

4.11.2022

QBE Europe SA/NV, Filial Sverige

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Båndslag – fingerskader – GU – avkortning - yfl. § 14.

Forsikrede skadet flere fingre i en båndslag på jobb. I dokument til Arbeidstilsynet, dagen etter ulykken, fremgikk at vernebeskyttelse var montert og styrepinne i bruk. Senere dokumenter tydet imidlertid på at dette ikke var tilfellet. I klagen til FinKN skrev forsikrede at han var overbevist om at dekslet var montert under ulykken. Saken reiste spørsmål om forsikrede fremkalte forsikringstilfellet ved grov uaktsomhet, og i så tilfelle hvor mye selskapet kan avkorte. Nemnda bemerket at det må utvises høy grad av aktsomhet ved bruk av maskiner med stort skadepotensiale. Det må forventes at forsikrede, som profesjonell håndverker, håndterer maskiner i henhold til sikkerhetsforskrifter og - foranstaltninger. I aktuelle sak ble sagens sikkerhetsutstyr ikke benyttet og nemnda anså dette som et markert avvik fra det forsvarlige. Forholdet måtte anses som grovt uaktsomt og nemnda hadde ingen merknader til selskapets avkortning med 15-20 %. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede skadet seg på jobb 31.5.21. Forsikrede var på dette tidspunktet utleid fra X. til Y.

I melding til Arbeidstilsynet samme dag, 31.5.21, signert av arbeidsgiver i X., fremgikk at forsikrede hadde "saget dørlister med bordsag da han skadet tre fingre på venstre hånd", og at "han kuttet av en liten del av tommelen og har også skadet to andre fingrer". Dette fremgikk også i dokumentene til Arbeidstilsynet fra arbeidsgiver med overskriften "ulykke" og "ulykkesvarsel" registrert 1.6.21.

I dokumentet "ulykke" under "informasjon om faktainnsamling" var det notert at han "potensielt kunne fått mer omfattende kuttskade". Videre:

B. Antatt utløsende årsaker til ulykken/C Antatt bakenforliggende årsaker til ulykken

Arbeidstakeren har i følge innleier ikke kunnet redegjøre for hvorfor skaden skjedde. Innleier ser heller ikke noen bakenforliggende årsaken som kan ligge til grunn for hendelsen

D. Beskriv barrierer som fungerte og hindret at ulykken ble mer omfattende

Det er oppgitt at vernebeskyttelse var montert og at styrepinne var i bruk.

E. Beskriv tiltak som kan forhindre tilsvarende og lignende ulykker

Oppmerksom arbeidstaker, god opplæring, korrekt bruk av utstyr.

Videre fremgikk at det ikke hadde vært andre ulykker i forbindelse med lignende oppgaver. Under avvik fremgikk:

Tap av kontroll, helt eller delvis med maskiner, transportmidler, utstyr til håndtering av gjenstander, håndverktøy, gjenstander eller dyr.

Hva gjaldt den aktuelle bordsagen fremgikk at det var en "Dewalt" "DW E7485-QS" fra 2020, og at det ikke var noen synlige mangler ved bordsagen. Videre at den var "ny i januar 2021".

I melding om yrkesskade til Nav 7.6.21, signert av kontoransvarlig, var det opplyst at forsikrede hadde nødvendig opplæring for å utføre arbeidsoperasjonen.

I skademelding 27.10.21, signert av forsikrede, var det notert at "I think it happened by wrong shield in saw, when i was cutting desk. I cut three fingers".

Rådgivende lege noterte 18.1.22 at amputasjonene så ut til å være "noe mindre omfattende" enn det han hadde lagt til grunn ved sin forrige vurdering:

Deler av ytterfalangen er bevart både på tommelen og langfingeren, men med deformering og henholdsvis manglende og skadet negl. Men i forhold til rene amputasjonsskader er mine vurderinger av invaliditetsgrad i forrige notat noe for høye.

Det beskrives nokså betydelige plager etter nerveskader, med overfølsomhet ved berøring i tommelen og langfingeren, og nedsatt følelse i pekefingeren. Det er kuldeintoleranse i alle de tre skadete fingrene og smerter når det blir lave temperaturer. Det er antagelig derfor litt lave invaliditetsverdier knyttet til nerveskader i min forrige vurdering. Tillegg for kuldeintoleranse var innveid i forrige vurdering og det er opplagt riktig. For høye vmi-er for amputasjoner og for lave vmi-verdier for sensibilitetsforstyrrelser utligner antagelig sånn omtrent hverandre.

Samlet vmi er ut fra dette omtrent uendret fra forrige vurdering og ligger i grenselandet i forhold til nedre grense for ménerstatning (15 % vmi).

Skadelidte skriver at han klarer full jobb, men at nøyaktighet og tempo er redusert i forhold til før skaden. Han blir også mer sliten av jobben på grunn av dette. Dette har medført at han ikke har klart å jobbe ekstra på lørdager, slik han gjorde tidligere. Det virker rimelig at skadelidte ut fra dette er 0 % varig ufør, men at det er rimelig at han kan ha redusert kapasitet for overtidsarbeid/ekstrainntekter.

Om det er nødvendig med en ekstern spesialisterklæring er jeg usikker på. Det som kan avklares bedre er om nerveskadene er så uttalte at det også mangler beskyttelsessensibilitet. Jeg finner ingen beskrivelse av at dette er testet i våre medisinske dokumenter. Men høyere enn ménerstatningsgruppe I vil jeg bli svært overrasket om en spesialisterklæring vil kunne komme til.

Hvis man ikke kan enes om endelig oppgjør basert på min vurdering ovenfor, så er håndkirurg (...) et naturlig spesialistvalg ved håndskader i (...).

I brev fra forsikrede til selskapet 15.2.22 var det inntatt en oversatt beskrivelse av hendelsen fra forsikrede:

Siden det var lenge siden, er jeg ikke i stand for å si nøyaktig hva ulykkestidspunktet var, men jeg tenker at det var den 31. mai 2021 cirka klokka 8 om morgenen i byen som heter (...) Under snekkerarbeid skar jeg vinduslisten på en Dewalt bordsag. I begynnelsen av skjæringen av denne listen gikk alt fint, når jeg var mer eller mindre midt i jobben oppstod det større motstand muligens forårsaket av en annen hardhet til det bearbeidede materialet eller deformasjonen av kutteskiven på denne sagen. På et tidspunkt forsvant motstanden og samtidig følte jeg den stikkende smerten i den venstre hånden og jeg merket at mine tre fingre blør og jeg kunne ikke bevege dem. Jeg var edru, jeg var ikke beruset av narkotika eller andre medisiner. Det er alt som jeg kan skrive om denne hendelsen.

I e-post til utreder i selskapet 7.4.22 opplyste kontoransvarlig hos arbeidsgiver at forsikrede benyttet en DeWalt DWE 7485 QS da ulykken oppsto.

I undersøkelsesrapport 28.4.22, skrevet av utreder for selskapet, fremgikk at forsikrede kuttet seg i flere fingre ved bruk av "DeWalt bordsag" mandag 31.5.21. Det var også lagt ved bilder av en "DeWalt bordsag, DWE 7485-QS med teksten "deksel/støvsugermontering" og "skyvepinne", i tillegg til et bilde av et "vannbord til vindu". Videre var det lagt ved bilder innsendt av forsikrede, som "formentlig" skulle være den aktuelle sag. Det var notert at denne ikke hadde "påmontert

deksel over sagblad", videre fremgikk "støvsuger montering under sag". Fra "undersøkelser" siteres:

(...) Daglig leder (...) hos Y. ble kontaktet og han bekreftet at skadelidte jobbet på stedet.

Han hadde fått vite etter ulykken at skadelidte var ferdig med å kutte et bord da han på en eller annen måte hadde kommet borti sagbladet med venstre hånd.

(Daglig leder i Y.) sa at sagen som var brukt var hans og at den var helt ny. Han visste ikke om beskyttelsesdekselet hadde vært benyttet.

Det ble foretatt undersøkelser opp mot bruk av gjeldende sag hos (...) Se illustrasjonmappe.

(...)

Skadelidte ble kontaktet pr. telefon. Han fortalte at han var i full jobb på samme sted, Y. og han gjennomgikk hendelsesforløpet. Dette var i overensstemmelse med det han tidligere har forklart.

(...)

Han ble bedt om å presisere nærmere og forklarte at han sammen med sin kollega (...) jobbet med oppussing av en gammel bygning. Under dette arbeidet holdt skadelidte på med å skjære et vannbord (Se foto), som skulle under vinduet på utsiden.

Dette vannbordet var 120 cm langt og skulle skjæres i 15 grader vinkel på langs. Midtveis i denne sagingen stoppet /hakket sagen med den følge at venstrehanden gled inn i sagbladet. Han brukte ikke skyvepinne idet han var bare halvveis i skjæringen og ikke var hensiktsmessig.

Sagen var en DeWalt bordsag, godt brukt og som eies av Y. Skadelidte ville sende foto av sagen.

På spørsmål om hvilket modellnummer sagen han benyttet hadde svarte han med foto DW 475- QS.

Han forklarte at de hadde to like sager og at han var noe usikker på hvilken sag han brukte. Han henviste også til sag modell 7485-QS. Det var noe uklart hvilken sag han brukte i forbindelse med ulykken.

Noe senere forklarte skadelidte at han ville sende bilde av den riktige sagen som ble benyttet ved ulykken. Han fortalte videre i tekstmelding at 7485 Q.S var en helt ny sag som de ikke hadde brukt da ulykken fant sted.

Skadelidte ble kontaktet på nytt da det var noe usikkerhet rund hvilken sag som var benyttet. Han sendte foto av sagen. Dette stemte ikke overens med den sagen som først ble nevnt benyttet.

Skadelidte ble på nytt kontaktet for en presisering av sagmodell. Antakelig på grunn av språkproblemer ble det lansert en ny versjon av sagtype.

(X. v/daglig leder) (...) ble kontaktet. Han ble orientert om uklarheter som gjelder sagtypen som ble benyttet under ulykken. Han fortalte at de hadde store problemer med håndverkerne som fjernet sikkerhetsdekselet over sagbladet idet det var i veien ved bruk av sagen.

Det ble avtalt å bruke en av hans ansatte, (...), som oversetter og spørsmål ble oversendt på mail til (...) som ville forelegge dette på (...) for skadelidte og hans kollega. (...)

Under oppsummering:

(...)

Skadelidte snakker bra engelsk.

Den gjeldende morgenen jobbet skadelidte med å tilskjære og montere vannbord på et vindu utenfor huset. Hans kollega var ikke på samme stedet og derfor utenfor synsvidde til skadelidte. Ved denne arbeidsutførelsen ble det benyttet en DeWalt bordsag av type 7485-QS. Han tilskjærer et 120 cm langt bord med 15 graders vinkel på langs. Denne arbeidsoppgaven tilsier at man i begynnelsen ikke kan benytte skyvepinne. Denne vil kun være nyttig ved innskyving av enden av bordet. Det ble i dette tilfelle ikke benyttet skyvepinne idet skadelidte mente det ikke var hensiktsmessig.

Skadelidte kan ikke gjøre rede for om han hadde sagdekselet på eller ikke. Skadelidte har forklart i mail at støvsugermonteringen var under sagen. Dette tyder på at dekselet over sagbladet med støvsugermontering **ikke var påmontert.**

Skadelidte forklarte videre at hans venstre fingre hadde glidd inn mot sagbladet med den følge at han hadde kuttet fingrene sine. **Om dekselet over sagbladet hadde vært påmontert ville denne hendelsen formentlig vært unngått da dekselet ville ha hindret/stoppet hånden fra å bli dyttet inn i sagbladet.**

Det er fra hans arbeidsgiver (X.) opplyst at de hadde en utfordring med at snekkerne fjernet dekselet idet de mente det var i veien for bruken av sagen.

(X.) v/daglig leder (...) har i forbindelse med utredningen vært noe undrende til antatt skadeomfang idet skadelidte forholdsvis **kort tid etter ulykken var i fullt arbeid og han har ikke fått noen tilbakemelding på at skadelidte hadde problemer med utførelsen av denne.**

Det er ut fra innhentede opplysninger utreder sin vurdering at skadelidte som profesjonell håndverker, ved å ikke bruke sikkerhetsdeksel og heller ikke skyvepinne, bør man vurdere grov uaktsomhet ved utførelsen av arbeidet.

I brev 12.5.22 skrev selskapet at forsikrede hadde opptrådt grovt uaktsomt, videre:

Da skadeomfanget ikke er avklart enda finner selskapet at den endelige fastsettelsen utstår, men at avkortningen vil ligge i en størrelsesorden mellom 15-20%. Vi vil ta endelig stilling til avkortningsgrad når alle medisinske opplysninger dokumentert og vurdert.

I klagen til FinKN mottatt 27.5.22 fremgikk:

I am convinced that the shield cover was in place during the accident. A vacuum cleaner was not connected to this cover because this saw on which I worked has a rear sawdust extraction and there was a vacuum deaner connected.

On the project in (Y.) we always used a complete saw.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han ikke har opptrådt grovt uaktsomt i forbindelse med hendelsen, og at det ikke er grunnlag for avkortning. Skaden skjedde som følge av et hendelig uhell. Det er selskapet som har bevisbyrden i saken. Selskapet har ikke lagt frem bevis eller på annen måte godtgjort/sannsynliggjort at forsikrede opptrådte grovt uaktsomt da han skadet seg. Tidsnære bevis tillegges størst vekt i bevisbedømmelsen, og arbeidsgivers rapport dagen etter skadedato er viktig. Arbeidsgiver har selv skapt tvil i saken ved meldingen til arbeidstilsynet 1.6.21. Sett hen til de sprikende opplysningene i saken, anføres det at arbeidsgiver ikke har oppfylt sin bevisbyrde i saken og at vilkårene for avkortning således ikke er oppfylt. Forsikrede bestrider at dekselet ikke var på plass. Dersom nemnda kommer til at dekselet på sagen ikke var på plass og at forsikrede kan bebreides for dette, mener forsikrede at det i så fall bør legges vekt på opplysningen fra arbeidsgiver om at de hadde store problemer med håndverkere som fjernet sikkerhetsdekselet på bordsagen. I lys av den uønskede kulturen på arbeidsplassen kan forsikredes opptreden neppe sies å ha vært grov uaktsom, kun uaktsomt. Arbeidsgiver har ikke dokumentert hva de har gjort for å forhindre håndverkere som fjernet sikkerhetsdekselet på saga. Dette reduserer forsikredes skyldgrad. Det bør vektlegges at forsikrede ikke er en norsk statsborger. Han snakker ikke norsk og kun engelsk i begrenset utstrekning.

Under enhver omstendighet bør en eventuell avkortning ikke skje med mer enn maksimalt 10 %, jf. 2022-46. Selskapet har varslet avkortning med 15-20 %. I lys av dette bør Finansklagenemnda i alle fall ikke legge til grunn mer enn 15 % avkortning.

Selskapet har i det vesentlige anført at erstatningen skal avkortes 20 % som følge av grov uaktsomhet, jf. yfl. § 14. Ifølge dokumentasjon fra Arbeidstilsynet var bordsagen ny i januar 2021. Det er ikke fremkommet opplysninger om feil på bordsagen. Selskapet anfører derfor at det ikke er sannsynliggjort feil med bordsagen som årsak til hendelsen. X. har forklart at det var et stort problem i bedriften at håndverkere fjerner sikkerhetsdekselet på sagen. På bilder av aktuelle bordsag var heller ikke sikkerhetsdekselet montert. Basert på overnevnte anfører selskapet at det ikke er sannsynliggjort at sikkerhetsdekselet var montert på sagen, og at hendelsen ikke ville ha

skjedd dersom dette var montert. Finansklagenemnda har i en rekke saker lagt til grunn at det er skjerpet krav til aktsomhet når man bruker maskiner med stort skadepotensiale, jf. blant annet 2019-366 og 2016-634. I aktuelle sak mener selskapet at forsikrede som profesjonell håndverker burde ha benyttet sikkerhetsdekselet og skyvepinne, gitt sagens åpenbare skadepotensiale. Når dette ikke ble gjort, anfører selskapet at dette representerer et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Forsikrede har med dette opptrådt grovt uaktsomt. Dersom sikkerhetsdeksel og skyvepinne hadde vært brukt, ville hendelsen mest sannsynlig ikke skjedd. Det foreligger dermed også årsakssammenheng mellom forsikredes grovt uaktsomme opptreden og skaden.

"Når det gjelder avkortningsprosenten på 15-20 %, mener selskapet at denne er korrekt og i tråd med avkortningsprosenten i tilsvarende saker som er behandlet av Finansklagenemnda", jf. for eksempel 2021-1062 og 2022-524. Selskapet kan ikke se at det foreligger særlige omstendigheter som taler for en lavere avkortningsprosent.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om forsikrede ved egen grov uaktsomhet har medvirket til skaden, jf. yfl. § 14, og hvor mye forsikringsselskapet i så fall kan avkorte.

Det følger av yfl. § 14 at forsikringsselskapet kan avkorte erstatningen dersom "arbeidstakeren forsettlig eller grovt uaktsomt har medvirket til skaden".

I høyesterettspraksis er det lagt til grunn at en handling eller unnlatelse anses som grov uaktsom dersom det foreligger et markert avvik fra forsvarlig handlemåte, jf. bl.a. Rt-2004-1942.

Bedømmelsen av det faktiske avviket mellom skadevolders atferd og aktsomhetsnormen, skal relateres til skaderisikoen, jf. Rt-2004-1942 avsnitt 38. Et fellestrekk ved dommene om grov uaktsomhet er at skaderisikoen er betydelig, samtidig som det foreligger klare handlingsalternativer, typisk ved at skadevolder unødig skaper eller unnlater å forholde seg til en særlig risiko jf. Hagstrøm/Stenvik kapittel 4.8.3 og Wilhelmsen/Hagland kapittel 6.6.3. Tilsvarende retningslinjer må gjelde for vurderingen av om forsikrede har opptrådt grovt uaktsomt.

Nemnda har i flere avgjørelser vurdert om forsikrede grovt uaktsomt har medvirket til skader oppstått ved bruk av sag, jf. bl.a. 2022-46, 2015-254 og 2016-364. I nemndsavgjørelsene er det ved flere anledninger gitt uttrykk for at en skal utvise høy grad av aktsomhet ved bruk av maskiner med stort skadepotensiale, se eksempelvis 2021-1062, 2020-677 og 2019-366.

Det er på det rene at sagen som ble brukt, har et stort skadepotensiale, og at forsikrede er profesjonell håndverker. Nemnda legger til grunn at profesjonelle håndverkere må forventes å håndtere maskiner i henhold til sikkerhetsforskrifter og -foranstaltninger. I dokumentasjonen fremlagt for nemnda framgår det at sagens sikkerhetsutstyr – sikkerhetsdeksel og styrepinne – ikke ble benyttet under arbeidet. Etter nemndas mening representerer manglende bruk av sikkerhetsutstyr, som er beregnet på å unngå den typen skade som forsikrede har pådratt seg ved feil bruk, et markert avvik fra det forsvarlige. Forsikrede anses å ha opptrådt grovt uaktsomt, og medvirket til egen skade.

Det neste spørsmålet blir da hvilken avkortning selskapet har adgang til å foreta. I nemndspraksis har avkortningsprosenten i tilsvarende saker blitt satt til 20 %, med mindre det foreligger særlige omstendigheter, eksempelvis manglende sikkerhetsopplæring, manglende sikkerhetstiltak fra arbeidsgiver eller arbeidstakers unge alder. Særlige omstendigheter foreligger ikke i denne saken.

Nemnda har ingen merknader til selskapets avkortning i et spenn på 15-20 %.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).